

**STICHTING HET VETERANENINSTITUUT
DOORN**

JAARREKENING 2016

INHOUD	BLZ
Bestuursverslag	2-7
Jaarrekening 2016	8
Balans per 31 december 2016	9
Rekening van baten en lasten over 2016	10
Toelichting algemeen	11-13
Toelichting op de balans	14-17
Toelichting op de rekening van baten en lasten	18-24
Overige gegevens	25
Resultaatbestemming	25
WNT-verantwoording 2016	26-27
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	28-29

Bezoekadres:
Stichting het Veteraneninstituut
Willem van Lanschotlaan 1
3941 XV Doorn

Telefoon: 088-3340050
KvK-nummer: 30187277

Raad van Bestuur van de Stichting
"het Veteraneninstituut"
Postbus 125
3940 AC Doorn

Doorn, 13 april 2017

Ingevolge uw opdracht breng ik u hiermee verslag uit omtrent de jaarrekening 2016.

1. Algemeen

De Stichting "het Veteraneninstituut" (Vi) is opgericht op 24 februari 2003. Het Vi heeft algemeen tot doel het bevorderen van de hulp- en dienstverlening aan veteranen en hun thuisfront dan wel nabestaanden (via het Veteranenloket), het bevorderen van de maatschappelijke erkenning en waardering van veteranen en hun relaties en het bevorderen van de kennisverwerving en wetenschappelijk onderzoek t.a.v. veteranen.

Het Vi voert daartoe ondergenoemde taken uit in samenwerking met belangrijke partners zoals het Landelijk Zorgsysteem voor Veteranen (LZV), Stichting de Basis, het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds (ABP), het Ministerie van Defensie, het Veteranen Platform (VP) en de Stichting Nederlandse Veteranendag (NLVD):

- Bevorderen van de hulp- en dienstverlening aan veteranen, hun thuisfront en nabestaanden;
- Verzorgen van een Veteranenloket voor veteranen, dienstslachtoffers en hun relaties of nabestaanden voor vragen en activiteiten op o.a. het gebied van zorg, ondersteuning en dienstverlening. Daaronder wordt in elk geval verstaan: maatschappelijke hulp, psychosociale ondersteuning en opvang, lotgenotencontact, thuisfrontzorg, nuldelijns ondersteuning en dienstverlening;
- Geven van voorlichting, ondersteuning en informatie over zorg en dienstverlening aan veteranen en hun relaties of nabestaanden en het verstrekken van informatie aan militaire commandanten en aan relevante maatschappelijke organisaties en instellingen;
- Verzamelen van kennis en deze toegankelijk maken en houden voor relevante doelgroepen met behulp van een kennis- en onderzoekscentrum dat zijn werkzaamheden verricht met de voor dit werk noodzakelijke objectiviteit en met inachtneming van de algemeen gangbare beginselen van wetenschappelijke onafhankelijkheid;
- Ontplooiën van overige activiteiten die kunnen bijdragen aan de doelstelling van het Vi en genoemde partners.

De taken van het Vi worden uitgevoerd door drie afdelingen, te weten Veteranenloket & Dienstverlening, Communicatie & Maatschappelijke Erkenning (CME) en het Kennis en Onderzoekscentrum (KOC). Daarnaast is er een kleine ondersteunende/coördinerende staf. De dagelijkse leiding is in handen van de Directeur Vi die verantwoording aflegt aan het Stichtingsbestuur

2. Uitgangspunten

- Veteranenwet 2010 en Veteranenbesluit 2014.
- Meerjarenbegroting en Meerjarenbeleidsplan van het Vi. Activiteitenplan en de Begroting 2016 van de stichting zijn gebaseerd op het document "Fit for the Future", waarin de speerpunten zijn opgenomen voor de periode 2013-2016.
- Nota Veteranenzorg van de Staatssecretaris van Defensie en de hierop volgende jaarlijkse veteranenbeleidsnota's.
- Het Convenant met de Staat der Nederlanden.
- De subsidiebeschikking van Defensie.

3. Planning, realisatie en prognose generiek

Het thema voor de periode 2015 – 2018 is "Veteranen in beeld", waarbij elk jaar het zwaartepunt bij een andere categorie veteranen of veteranenactiviteiten wordt gelegd. Voor 2016 was gekozen om "Veteranen van missies in Afrika". Dit Jaarthema stond gedurende het gehele jaar centraal bij activiteiten van het Vi en werd zeer gewaardeerd. Voor 2017 is gekozen voor het Jaarthema "Gevechtservaringen van Veteranen".

Het VI heeft in het Activiteitenplan 2016, een 6-tal strategische doelen vastgesteld voor de periode 2016 -2019 en deze nader uitgewerkt in een 10-tal operationele doelen voor 2016, t.w.:

- Verder uitbouwen van communicatie en kennisfunctie;
- Bereiken van 35.000 leerlingen met educatief programma Veteraan in de klas;
- Verbeteren digitale dienstverlening;
- Integreren van evaluatie uitkomsten Veteranenloket in de bedrijfsvoering;
- Stimuleren aanvragen veteranenpas;
- Vergroten bereik Checkpoint;
- Minimaal één samenwerkingsproject met elke strategische partner;
- Minimaal één samenwerkingsproject met andere geüniformeerden;
- Alle medewerkers bekend met operationele doelen en kernwaarden VI;
- Consequent doorvoeren en toepassen van personeelscyclus;

De operationele doelstellingen voor 2016 zijn grotendeels gerealiseerd.

In 2016 lag de focus voor het Vi op het consolideren en verder uitbouwen van de taken afgeleid van de algemene (strategische) doelen. De afgelopen twee jaar zijn er grote veranderingen doorgevoerd (nieuwe website, operationaliseren Veteranenloket etc.) en de gevolgen daarvan moesten indalen in de organisatie. Het Vi voorziet duidelijk in een belangrijke behoefte. Steeds vaker doen veteranen, hun relaties, maar ook publieke en private organisaties een beroep op diensten rondom de drie aandachtspunten Erkenning, Waardering en Zorg. Als gevolg bleef in 2016 de druk op het Veteranenloket (VL) onverminderd groot, tienduizenden keren per jaar werd er gebeld of gemaïld met vragen of bemerkingen van uiteenlopende aard. De toename van zowel het aantal momenten dat contact werd gemaakt met het Vi, alsook van het aantal diensten wat vervolgens werd verricht, en de prognose dat op korte termijn geen significante verlaging van de druk te verwachten is, hebben er toe geleid dat de formatie van het zorgdeel van het VL is uitgebreid.

Inmiddels is duidelijk dat voor de uitvoering van taken binnen de afdeling CME, en voor nieuwe activiteiten (bijv. voor thuisfront aandacht, coördinatie van activiteiten en ICT) aanpassing en/of uitbreiding van de formatie gewenst is. In 2017 wordt duidelijk wat de exacte behoefte is en of die wordt gehonoreerd. Andere nieuwe activiteiten die nog aandacht gaan vragen zijn bijv. re-integratie van veteranen in de samenleving (en op de arbeidsmarkt) en noodopvang voor langere duur.

Bij het verbinden van veteranen en hun relaties met de samenleving werkte het Vi ook in 2016 intensief samen met de vaste partners zoals het LZV, de NLVD, het VP en de Basis. Daarnaast meer specifiek met de RZO (toezicht op zorg), Stichting WEP (politie), Nationaal Comité 4 en 5 mei en tal van andere organisaties, instanties en instellingen die een rol hebben in of ten behoeve van de wereld van veteranen en hun relaties.

Naast de consolidatie is een forse stap gezet met het belangrijke thema 'Transitie'. In het jaar 2016 heeft de eerste evaluatie plaatsgevonden van zowel het 'Veteranenloket' als ook van het 'Veteranenbeleid'. Van de laatstgenoemde evaluatie verscheen het rapport pas eind december. Het bijbehorende actieplan wat recent volgde, moet komende jaren leiden tot een aantal herkenbare veranderingen en verbeteringen. Voor het VI wordt het belangrijk dat de taak, organisatie, werkwijze en financiering, binnen de gehele veteranenketen, goed passend en in balans blijft.

2017 wordt vooral een overgangsjaar waarin het beeld van gisteren en vandaag wordt omgezet in beleidslijnen die niet alleen beter aansluiten bij de actuele behoeften binnen de veteranenwereld, maar ook bij de voorzieningen voor burgers in de civiele omgeving. (bijv. de Wet maatschappelijke Ondersteuning (WMO)). 2017 mag dan bestuurlijk een overgangsjaar worden genoemd, dit verandert niets aan de pro-actieve instelling om veteranen en hun relaties te helpen.

4. Planning en realisatie en prognose specifiek

- **Communicatie & Maatschappelijke Erkenning (CME)**

Ook de afdeling CME kende in 2016 een druk jaar met meer of versterkte activiteiten. De uitgevoerde activiteiten droegen in hoge mate bij aan het operationele doel "het verder uitbouwen van de communicatie en kennisfunctie"

Communicatie.

Niet alleen werd de communicatie naar en vanuit het Vi verder geprofessionaliseerd, ook de PR kreeg wederom een flinke boost. De website en facebookpagina van het Vi werden verder verbeterd en een

makkelijk toegankelijke app zag het licht. Het blad Checkpoint bleef een belangrijk communicatiemiddel naar de veteranen en hun relaties.

Maatschappelijke erkenning

CME onderhoudt ook veel contacten met de maatschappelijke omgeving, niet alleen met andere instanties binnen het veteranendomein maar ook met andersoortige organisaties binnen het publieke en private domein.

Verzoeken om contact, samenwerking of ondersteuning en voorstellen van allerlei aard uit de veteranenwereld of uit de civiele omgeving worden vaak eerst afgevangen en beoordeeld door de afdeling CME.

In nauwe samenwerking met de Stichting NLVD werd het programma Veteraan in de Klas verder uitgebouwd; het streven is uiteindelijk 75.000 leerlingen per jaar te bereiken.

Verder bleef CME een stuwende kracht achter activiteiten als de jaarlijkse veteranenlezing (samen met het KOC), speeddaten, ondersteuning van activiteiten voor veteranen op regionaal en lokaal niveau, (vaak in nauwe samenwerking met de Stichting NLVD).

- **Kennis en Onderzoekscentrum (KOC)**

2016 was voor het Vi op het gebied van kennis en onderzoek een productief jaar. Vrijwel alle voorgenomen projecten werden uitgevoerd, terwijl er bovendien – op verzoek van strategische partners – enkele niet in het activiteitenplan opgenomen projecten ter hand werden genomen.

Onderzoek

Een omvattende activiteit op het gebied van kennis en onderzoek betrof het verbeteren, toegankelijker maken en aanvullen van de Interviewcollectie Nederlandse Veteranen. Twee andere grote, meerjarige projecten kregen in 2016 momentum. Dit gold allereerst voor het zogeheten Levensloop-onderzoek, dat tot doel heeft te onderzoeken hoe militaire ervaringen, en uitzendervaringen in het bijzonder, het verdere leven van de Nederlandse veteraan hebben beïnvloed. Het andere meerjarige onderzoeksproject is het promotieonderzoek (Radboud Universiteit) van een KOC-medewerker naar de vorming en bevestiging van groepsidentiteit onder (jonge) veteranen (Libanon, Bosnië en Afghanistan) en de relatie daarvan met maatschappelijke erkenning en waardering. Naast deze meerjarige onderzoeken liepen er in 2106 ook de traditionele (twee)jaarlijkse onderzoeken, zoals het publieke opinieonderzoek, het media-onderzoek en het vragenlijstonderzoek Kerngegevens Veteranen. Een aan zorg gerelateerd onderzoek is het literatuur- en vragenlijstonderzoek naar vrouwelijke veteranen. In 2016 is dit – mede op verzoek van het LZV - uitgebreid met dossieronderzoek bij LZV-zorginstellingen en zijn er focusgroepen georganiseerd. Ten slotte werd onder veteranen het gebruik van en opvattingen over de bestaande treinkaartenregeling geëvalueerd. De in 2014 gestarte samenwerking op onderzoeks- en kennisgebied met Defensie (NLDA, TOS, MGGZ) en de Politieacademie kreeg in 2016 een formeel karakter door het ondertekenen van een Letter of Intent, waarin de vijf partijen hun intentie tot samenwerking bekrachtigden.

Kennis

Uit de algemene opdracht van het Vi vloeit eveneens een algemene taak als kenniscentrum voort. Hiertoe behoorden in 2016 onder meer het delen van kennis via de Vi-website, het publiceren van zo'n twintig artikelen voor een breder publiek, het verzorgen van circa vijftien lezingen en presentaties voor uiteenlopende doelgroepen, het schrijven van toespraken of het aanleveren van bouwstenen daarvoor, het (mede-)organiseren van symposia (onder meer het thuisfrontsymposium, een debatmiddag over militair geweld in Nederlands-Indië en de Veteranenlezing), het beantwoorden van vragen die via het Veteranenloket binnenkomen en het participeren in redacties/werkverbanden.

Deskundigheid

Het Vi heeft zelf of in samenwerking bijgedragen aan de deskundigheidsbevordering van verschillende groepen professionals die met veteranen werken. Voor wat betreft het bevorderen van de eigen deskundigheid en het delen van kennis met internationale partners waren in 2016 – naast deelname aan ruim vijftien symposia - vooral de geïntensiveerde samenwerking binnen de door het Vi geleide Veterans Working Group van de European Research Group on Military and Society (Ergomas) en de deelname aan de NATO Research Task Group on Veterans Transition van belang. Om kennis makkelijker met buitenlandse partners te kunnen delen is eind 2016 een flink aantal veteranenbeleidsdocumenten, onderzoeksrapporten en factsheets in het Engels vertaald. Verder deden partners in 2016 regelmatig een beroep op de deskundigheid binnen het Vi, bijvoorbeeld voor de realisatie van het Digitaal Monument Staten-Generaal, dat werd onthuld op de Nederlandse Veteranendag, voor de Veteranennota 2015-2016, voor de evaluatie van het veteranenbeleid en voor inhoudelijke en redactionele medewerking aan diverse boeken.

- **Veteranenloket & Dienstverlening**

Voor het Veteranenloket & Dienstverlening was het een zeer druk jaar waarin de uit te voeren activiteiten vaak groter bleken dan was voorzien.

Veteranenloket

Ook dit jaar werd het Veteranenloket van het VI weer veel benaderd, zowel v.w.b. dienstverlening alsook zorg. Reeds bekende zaken als uitreiking onderscheiding Nobelprijs en ondersteuning lokale en regionale bijeenkomsten van veteranen bleven extra inspanningen vragen. Als gevolg is zowel de formatie van het Veteranen loket, alsook van zorgcoördinatie uitgebreid. Naar verwachting worden de nieuwe functies komende maanden allemaal gevuld.

Nieuw is de toenemende behoefte aan aandacht voor relaties van veteranen, vaak het thuisfront genoemd. Om het bepalingen uit het Veteranenbesluit aangaande relaties passend in te vullen wordt aansluiting gezocht bij het vigerende defensiebeleid op dat gebied en intensieve samenwerking gezocht met Defensie.

Dienstverlening

In 2016 werd ook een verkenning uitgevoerd naar nut en toepasbaarheid van een persoonlijk gezondheidsdossier voor veteranen met een zorgvraag. Op basis van dit onderzoek is besloten om dit te gaan invoeren. **Het Veteranen Portaal** wordt het persoonlijk dossier van de veteraan en biedt mogelijkheid om beveiligd te communiceren via chat / mail / beeldbellen met bijvoorbeeld hun maatschappelijk werker of zorg coördinator; In het dossier kunnen persoonlijke documenten worden bewaard en gedeeld, met wie hij / zij wil; het gaat apps aanbieden om herstel te ondersteunen of snel declaraties te kunnen indienen en geeft informatie over het zorg traject of behandeling. Aanbesteding en realisatie van het portaal vindt dit jaar plaats.

Ook in 2016 werden weer diverse acties ondernomen om meer veteranenpashouders te genereren.

Een speciale breed verspreide zomereditie van Checkpoint leverde meer dan 1500 nieuwe aanvragen op voor het verstrekken van een veteranenpas.

De aan de veteranenpas gekoppelde faciliteiten, zoals het veteranenblad Checkpoint, het veteraneninsigne en de website konden rekenen op onverminderd grote belangstelling van de veteranen. Het Handboek Veteraan is alleen digitaal nog beschikbaar.

Het gebruik door veteranen van de NS om aan evenementen en activiteiten deel te kunnen nemen, was minder dan waar rekening mee was gehouden. De deelname aan evenementen en activiteiten liep niet terug waaruit geconcludeerd kan worden dat de huidige NS-regeling niet goed meer aansluit op de huidige samenstelling van de veteranen. Aan verbeteringen wordt reeds gewerkt door o.a. de bestaande NS-regeling te herzien en minder bureaucratische en meer eenduidig te maken voor elke veteraan. (Motie Teeven).

Ook wordt gekeken naar meer lokale activiteiten en faciliteiten voor veteranen. De veranderingen die al in gang zijn gezet bij de Afdeling Veteranenloket en Dienstverlening zullen in 2017 nieuwe activiteiten in de begroting met zich meebrengen.

5. Afwijkingen van het activiteitenplan 2016

Er ligt altijd een forse tijdsperiode tussen het aangeleverde activiteitenplan voor enig jaar en de realisatieperiode. Tussentijds moet ruimte zijn om in te spelen op actuele ontwikkelingen binnen de populatie van veteranen en hun relaties en in de samenleving. Daardoor kan het gebeuren dat bepaalde activiteiten niet of in een kleinere omvang zijn uitgevoerd (onderrealisatie). Ook kan het noodzakelijk zijn meer of nieuwe activiteiten te ontplooiën (overrealisatie) waar geen rekening mee was gehouden. Maandelijks en per kwartaal wordt beoordeeld of de afwijkingen van het activiteitenplan binnen de totale begroting blijft. .

Door de onderrealisatie op de treinkaartenregeling voor veteranen ontstond er ruimte om – met instemming van het bestuur – veteranenorganisaties, stichtingen, verenigingen en netwerken financieel te ondersteunen bij plannen en uitvoeren van activiteiten. Belangrijk om in dit verband te vermelden is ook de financiële bijdrage die het Vi leverde aan de zorgkosten van de Stichting de Basis. Mede daardoor kon de capaciteit van maatschappelijk werkers op een acceptabel niveau gehouden worden.

6. Risico's en onzekerheden

Belangrijke risico's voor realisatie van het activiteitenplan en de begroting van het Vi zijn de afhankelijkheid van de subsidie van het Ministerie van Defensie, financiële regelgeving en beperkte budgetflexibiliteit.

Het VI is volledig afhankelijk voor het uitvoeren van haar activiteiten van de subsidie van Defensie. Indien de aangevraagde subsidie niet volledig wordt gehonoreerd, moet direct in de activiteiten worden gesneden. Dit was voor 2016 het geval toen de loon/prijsbijstelling niet volledig werd toegekend. Daarnaast zijn binnen de huidige subsidievoorwaarden de mogelijkheden om onderrealisatie te reserveren voor toekomstige tegenvallers, beperkter dan voorheen.

Met Defensie wordt gewerkt aan een aanpassing van de huidige begrotingsindeling waardoor de budgetflexibiliteit gedurende het uitvoeringsjaar wordt vergroot en nadere afspraken over over/onder realisatie. Dit stelt het Vi in staat om beschikbare subsidies beter in te zetten voor bekende en nieuwe activiteiten die invulling geven aan het gestelde in de Veteranenwet en het bijbehorende Uitvoeringsbesluit. Ook zal dan duidelijk worden welke effecten de uitwerking van de aanbevelingen uit het Evaluatierapport van het Veteranebeleid heeft / gaat hebben op het functioneren van het Veteraneninstituut.

7. Resultaat 2016 en eigen vermogen

Financiën

Het Vi ontvangt jaarlijks een subsidie van het Ministerie van Defensie. Buiten deze subsidie heeft het Vi geen andere substantiële bronnen van inkomsten. De subsidie van het Ministerie van Defensie bestaat uit een vergoeding voor alle kosten die door het Vi worden gemaakt in het kader van de uitvoering van het veteranenbeleid van Defensie. De hoogte van de subsidie is gebaseerd op een door het Vi-bestuur vastgesteld en door Defensie geaccordeerd activiteitenplan inclusief de begroting.

Over het boekjaar 2016 heeft het Vi een positief operationeel resultaat behaald waardoor € 134.853 aan de algemene egalisatie reserve kon worden toegevoegd. Daarnaast werd, om niet boven het maximaal toegestane percentage van 10% van het subsidiebedrag voor de algemene egalisatiereserve uit te komen (BS2011004816), € 330.688 van de subsidie 2016 aan het Ministerie van Defensie terugbetaald. (Het Vi had een bestemde egalisatiereserve gevormd van € 300.000 om een aangekondigde taakstelling t.b.v. extra Veteranenzorg 2017 te kunnen opvangen. Nadat door het Ministerie van Defensie was bevestigd dat deze taakstelling 2017 niet doorging, is in overleg met Defensie besloten dat dit bedrag zal worden teruggestort).

In de loop van 2016 is door het Vi het activiteitenplan en de begroting over 2017 ingediend bij het Ministerie van Defensie. Door Defensie is een voorlopige subsidie toegekend voor 2017 van € 5.586.525 (BS 2016035129). De eerste termijn (ad € 4.000.000) is in maart 2017 ontvangen en de 2de termijn (ad € 1.586.525) zal in juni 2017 worden ontvangen.

Dit subsidiebedrag is ter dekking van de kosten voor:

- Dienstverlening en voorlichting aan veteranen (hoofdtak 1 convenant)
- Kennis- en onderzoeksfunctie (hoofdtak 2 convenant)
- Loketfunctie naar veteranenzorg (hoofdtak 3 convenant)
- Facilitaire dienstverlening (hoofdtak 4 convenant)

8. Subsidie Ministerie van Defensie

Vanwege het in werking treden van de Veteranenwet en de gewijzigde taakstelling is er op 9 december 2014 een convenant afgesloten tussen de Staat der Nederlanden en de Stichting het Veteraneninstituut.

Door Defensie is een definitieve subsidie toegekend voor 2015 van € 5.762.500 (beschikking BS 2017004721 d.d. 19-3-2017)

Door Defensie is een voorlopige subsidie toegekend voor 2016 van € 5.684.500 (beschikking BS 2015022883 d.d. 17-2-2016). In 2016 is eenmalig € 207.580 subsidie verrekend om ruimte te maken voor extra specialistische maatschappelijke hulp aan veteranen (zie brief 28/7/2016 nr. BS2016011345). Daarnaast werd, om niet boven het maximaal toegestane percentage van 10% van het subsidiebedrag voor de algemene egalisatiereserve uit te komen (BS2011004816), € 330.688 van de subsidie 2016 aan het Ministerie van Defensie terugbetaald.

Door Defensie is een voorlopige subsidie toegekend voor 2017 van € 5.586.525 (beschikking BS 2016035129 d.d. 24-2-2017).

9. Vooruitblik 2017

2017 wordt voor het Vi opnieuw een overgangsjaar. De uitkomsten van de evaluatie van het veteranenbeleid worden verder uitgewerkt en omgezet in duurzame aanpassingen voor de langere termijn. De eerste effecten daarvan zijn niet te verwachten voor 2018.

Binnen het veteranenbeleid wordt meer nadruk gelegd op de rol die de veteraan en zijn / haar relaties zelf neemt. Net als in de civiele omgeving (WMO) wordt **zelfredzaamheid** steeds belangrijker; het belang van de nuldelijnsondersteuner als mantelzorger van de veteranenwereld neemt toe. Ook komt er meer aandacht voor de rol die relaties (het thuisfront) spelen bij ondersteuning van veteranen na dienstverlating. Momenteel wordt

aan een plan gewerkt voor intensieve samenwerking op dit gebied tussen Defensie en het Vi. Daartoe heeft het Vi een speciaal aanspreekpunt ingericht voor relaties van veteranen met eigen website Home@Vi.

Een ander specifiek aandachtspunt voor 2017 is re-integratie van veteranen in de samenleving. **Zingeving** is belangrijk en arbeidsmarktparticipatie of vrijwillige deelname aan activiteiten in en met de samenleving staan daarbij centraal. Zo wordt samen met verschillende instanties gedacht over en gewerkt aan het creëren van een "Banenplein" voor veteranen. Vraag en aanbod van banen kunnen daar samenkomen met mogelijkheden voor presentatie (@portfolio of CV) en gerichte opleiding en (sollicitatie) training. Daarmee wordt niet alleen de behoefte van veteranen geadresseerd maar ook het aanbod van instanties en bedrijven die deze groep een warm hart toedragen.

Uiteraard worden bestaande succesvolle programma's en projecten ook in 2017 voortgezet of zelfs uitgebreid. Daarbij valt bijvoorbeeld te denken aan het programma Veteraan in de Klas of het speeddaten op de Nederlandse Veteranendag. Maar ook aan activiteiten als het ondersteunen van Nederlandse gemeenten bij organiseren van bijeenkomsten voor en met veteranen, het doen of begeleiden van gericht onderzoek door het KOC of aan het verzorgen van de jaarlijkse Veteranenlezing om de samenleving te informeren middels een specifiek thema. Ook wordt de bestaande regeling voor vrij vervoer van veteranen herzien en verbeterd iom instanties als de NS.

Een laatste belangrijk aandachtspunt wat ik wil noemen is verbeteren van mogelijkheden voor (nood) opvang voor veteranen. Onderzocht wordt hoe de ruimte die er is tussen de prima voorziening BBBB (via het VP) en de (crisis) opvang bij zorgpartners van het LZV kan worden ingevuld met een Time-Out voorziening voor opvang van langere duur bij sociaal-maatschappelijke problemen.

Gedachte bij de genoemde accenten voor 2017 is dat eerder, anders en beter invullen van erkenning en waardering en vooral ook zingeving de behoefte aan zorg kleiner zullen maken. Aandacht voor veteranen en hun relaties en wisselwerking met de samenleving wordt steeds meer lokaal of regionaal ingevuld, waarbij het Vi verbindt en stimuleert. Zoveel mogelijk aansluiten bij invulling van wet en regelgeving in de civiele omgeving is daarbij een vertrekpunt, een "must", evenals het omarmen van het adagium wat geldt bij militairen op missie: "We leave no one behind!"

Ik vertrouw u hiermee van dienst te zijn en ben gaarne bereid één en ander nader toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

Kolonel der Jagers L.A. de Vos MSc
Directeur

Dr.G. Valk
Voorzitter Raad van Bestuur

JAARREKENING 2016

Stichting het Veteraneninstituut: Balans per 31 december 2016

ACTIEF	31 december 2016		31 december 2015	
	€	€	€	€
Materiële vaste activa	(1)			
Andere vaste bedrijfsmiddelen		52.040		87.077
Vlottende activa				
Overige vorderingen en overlopende activa	(2)	409.832	600.372	
Liquide middelen	(3)	<u>1.710.650</u>	<u>1.003.765</u>	
		<u>2.120.482</u>		<u>1.604.137</u>
		<u>2.172.522</u>		<u>1.691.214</u>
PASSIEF				
Eigen vermogen				
Algemene egaliseringsreserve	(4)	568.450	568.597	
Bestemde egaliseringsreserve	(5)	<u>360.507</u>	<u>420.107</u>	
		928.957		988.704
Kortlopende schulden				
Crediteuren		516.567	318.096	
Belastingen en premies sociale verzekeringen	(6)	45.277	49.576	
Pensioenen		2.681	5.297	
Overige schulden en overlopende passiva	(7)	<u>679.040</u>	<u>329.541</u>	
		<u>1.243.565</u>		<u>702.510</u>
		<u>2.172.522</u>		<u>1.691.214</u>

Stichting het Veteraneninstituut: Rekening van baten en lasten over 2016

		<u>2016</u>	<u>Begroot 2016</u>	<u>2015</u>
		€	€	€
Baten				
Subsidie Ministerie van Defensie	(8)	5.146.232	5.826.000	5.887.500
Vergoeding Ministerie van Defensie inzake LZV	(9)	597.470	750.000	631.500
Baten in natura van Ministerie van Defensie	(10)	378.902	0	318.160
Financiële baten		1.674	4.000	10.407
Overige baten		<u>2.979</u>	<u>81.000</u>	<u>19.607</u>
Totaal baten		<u>6.127.257</u>	<u>6.661.000</u>	<u>6.867.174</u>
Lasten				
Dienstverlening en voorlichting	(11)	3.024.353	3.740.600	3.098.519
Kennis- en onderzoeksfunctie	(12)	659.496	599.800	677.450
Loketfunctie naar de Veteranenzorg	(13)	470.217	340.000	475.223
Facilitaire dienstverlening	(14)	<u>2.032.938</u>	<u>1.980.600</u>	<u>2.343.887</u>
Totaal lasten		<u>6.187.004</u>	<u>6.661.000</u>	<u>6.595.079</u>
Exploitatiesaldo totaal		<u>-59.747</u>	<u>0</u>	<u>272.095</u>
Resultaatbestemming				
Onttrekking aan bestemde egalisereserve		<u>194.600</u>	<u>0</u>	<u>95.677</u>
Toevoeging aan algemene egalisereserve		<u>134.853</u>	<u>0</u>	<u>367.772</u>

Stichting het Veteraneninstituut: Toelichting Algemeen

Doelstellingen

De stichting is opgericht op 24 februari 2003 en heeft de volgende statutaire doelstelling:
het bevorderen van de hulp- en dienstverlening aan veteranen en hun thuisfront dan wel nabestaanden;
het bevorderen van de maatschappelijke erkenning van veteranen;
het bevorderen van kennisverwerving en wetenschappelijk onderzoek ten aanzien van veteranen.

De geldelijke middelen om deze doelstelling te bereiken worden in hoofdzaak verkregen van het Ministerie van Defensie.

Algemene toelichting

Verbonden partijen

Als verbonden partij worden aangemerkt alle lichamen waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook lichamen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen worden aangemerkt als verbonden partij. Ook de statutaire bestuursleden zijn verbonden partijen. Van betekenis zijnde transacties met verbonden partijen worden toegelicht voor zover die niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Hiervan wordt toegelicht de aard en de omvang van de transacties en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht.

Schattingen

Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen is het nodig dat het bestuur van de stichting zich over verschillende zaken een oordeel vormt en dat de directie schattingen maakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen, inclusief de bijbehorende veronderstellingen, opgenomen bij de toelichting op de betreffende jaarrekeningposten.

Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van het voorgaande jaar, tenzij anders vermeld. De cijfers voor 2015 zijn, waar nodig, geherrubriceerd teneinde vergelijkbaarheid met 2015 mogelijk te maken. Met ingang van 2016 zijn de lasten van het vanuit het Ministerie van Defensie gedetacheerd personeel opgenomen in de jaarrekening. Daar er geen vergoeding aan het Ministerie van Defensie wordt betaald is er tevens een bate in natura van het Ministerie van Defensie verwerkt voor het zelfde bedrag. De vergelijkende cijfers over 2015 zijn hiervoor aangepast.

Grondslagen voor waardering van activa en passiva

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (RJ 640) die uitgegeven zijn door de Raad voor de Jaarverslaggeving.

Activa en passiva worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs, rekening houdend met een eventuele residuwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikneming. Voor investeringen worden geen reserveringen getroffen.

Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa

De stichting beoordeelt op iedere balansdatum of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde voor het individuele actief

Stichting het Veteraneninstituut: Toelichting Algemeen

te bepalen, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort. Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde: de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde.

Een bijzondere waardevermindering wordt direct als een last verwerkt in de exploitatierekening. Indien wordt vastgesteld dat een bijzondere waardevermindering die in het verleden verantwoord is niet meer bestaat of is afgenomen, dan wordt de toegenomen boekwaarde van de betreffende activa niet hoger vastgesteld dan de boekwaarde die bepaald zou zijn indien geen bijzondere waardevermindering voor het actief zou zijn verantwoord.

Vorderingen

De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor mogelijke verliezen als gevolg van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Algemene egalisereserve

Naar aanleiding van nota van het Ministerie van Defensie van 17 februari 2011 (BS2011004816) mag de algemene reserve maximaal 10% zijn van het subsidiebedrag. Het uitgangspunt van het ministerie van Defensie is dat reserves boven deze 10%-norm dienen te worden terugbetaald aan de subsidiegever.

Bestemde egalisereserve

Bestemmingsreserves worden gevormd op voordracht van het bestuur en door afstemming met het Ministerie van Defensie vastgesteld.

Voorzieningen

Algemeen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld. De voorzieningen hebben over het algemeen een kortlopend karakter.

Voorzieningen voor personeelsbeloningen

De stichting heeft een pensioenregeling die wordt gefinancierd door afdrachten aan de Stichting Pensioenfonds Zorg en Welzijn. De pensioenverplichtingen worden gewaardeerd volgens de 'verplichting aan de pensioenuitvoerder benadering'. In deze benadering wordt de aan de pensioenuitvoerder te betalen premie als last in de winst- en verliesrekening verantwoord.

Voor bestaande verplichtingen (anders dan de te betalen premies) jegens de pensioenuitvoerder en/of werknemers wordt, indien relevant, een voorziening opgenomen. Dit betreft een voorziening voor nadelen van individuele waardeoverdrachten die ten laste komen van de stichting. Vorderingen worden genomen voor voordelen die ten gunste komen van de stichting.

Ultimo 2016 (en 2015) waren er voor de stichting geen pensioenvorderingen en geen pensioenverplichtingen anders dan de betaling van de jaarlijks aan de pensioenuitvoerder verschuldigde premies.

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de ontvangen subsidies, opbrengstwaarde van de geleverde diensten en de bedrijfs- en overige lasten over het jaar waarop zij betrekking hebben, tenzij anders is vermeld. Opbrengsten worden verantwoord in het jaar waarin de diensten zijn verricht. Verliezen worden in aanmerking genomen in het jaar waarin deze voorzienbaar zijn.

Stichting het Veteraneninstituut: Toelichting Algemeen

Opbrengstverantwoording

Subsidie inkomsten

Exploitatiesubsidies worden als baten verantwoord in de exploitatierekening in het jaar waaraan de subsidie door het Ministerie is toegekend.

Grondslagen voor bepaling van het exploitatiesaldo

Overige baten

De bijdragen worden als baten verantwoord in het jaar dat deze ontvangen worden tenzij anders wordt aangegeven in de beschikking of toezegging.

Lasten

De bedrijfslasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop zij betrekking hebben, dan wel aan het licht treden, met inachtneming van de grondslagen van waardering.

Afschrijvingen op materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden vanaf het moment van ingebruikneming afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief. Indien een schattingswijziging plaatsvindt van de toekomstige gebruiksduur, dan worden de toekomstige afschrijvingen aangepast.

Financiële baten en lasten

De financiële baten en lasten betreffen de op de verslagperiode betrekking hebbende ontvangen en betaalde rente van kredietfaciliteiten.

Belastingen

De stichting is vrijgesteld van vennootschapsbelasting en omzetbelasting.

Stichting het Veteraneninstituut: toelichting op de balans

Materiële vaste activa (1)

Het verloop gedurende het boekjaar kan als volgt worden weergegeven:

	andere vaste bedrijfsmid- delen
	€
Boekwaarde 1 januari 2016	87.077
Investerings in 2016	2.577
Afschrijvingen t.l.v. 2016	<u>-37.614</u>
Boekwaarde 31 december 2016	<u>52.040</u>
Aanschafwaarde 31 december 2016	267.378
Cumulatieve afschrijving 31 december 2016	<u>-215.338</u>
Boekwaarde 31 december 2016	<u>52.040</u>
De afschrijvingspercentages zijn:	
andere vaste bedrijfsmiddelen	20% - 50%

Overige vorderingen en overlopende activa (2)

	2016	2015
	€	€
Ministerie van Defensie	91.088	355.886
Nederlandse Spoorwegen	309.900	227.500
Vooruitbetaalde veteraneninsignes	7.170	11.950
Interest	1.674	5.036
Overige	0	0
	<u>409.832</u>	<u>600.372</u>

Liquide middelen (3)

ING	1.710.158	1.002.809
Kas	492	956
	<u>1.710.650</u>	<u>1.003.765</u>

Stichting het Veteraneninstituut: toelichting op de balans

Algemene egalisatiereserve (4)	2016	2015
	€	€
<i>Het verloop van deze post is als volgt:</i>		
Saldo 1 januari	568.597	580.825
Mutatie resultaatbestemming	134.853	367.772
Mutaties bestemde egalisatiereserve	-135.000	-380.000
Saldo 31 december	<u>568.450</u>	<u>568.597</u>

De omvang van de algemene egalisatiereserve is door het Ministerie van Defensie gemaximaliseerd op 10% van het subsidiebedrag (BS2011004816). Voor de jaarrekening 2016 komt dat neer op € 568.450. Algemene egalisatie reserves boven dit bedrag worden, in beginsel, terugbetaald aan het Ministerie van Defensie. Voor 2016 is deze terugbetaling uitgekomen op € 330.688.

Bestemde egalisatiereserve (5)	2016	2015
	€	€
<i>Deze post is als volgt samengesteld:</i>		
Stg. Ondersteuning Veteraneninitiatieven i.o.	0	20.107
Doorontwikkeling Veteranenloket	5.000	20.000
IT kosten Veteranenloket/ Cliëntenplatform	247.000	200.000
Bevrijdingsfestivals (2016 tm 2018)	40.000	60.000
Thuisfrontactiviteiten (BGLC)	42.603	50.000
Evaluatie Veteranenbeleid	25.904	70.000
	<u>360.507</u>	<u>420.107</u>

Het verloop van deze post is als volgt:

	<i>1 jan. 2016</i>	<i>Mutatie vanuit resultaatbe- stemming 2016</i>	<i>Mutatie algemene egalisatie reserve 2016</i>	<i>31 dec. 2016</i>
Stg. Ondersteuning Veteraneninitiatieven i.o.	20.107	-20.107		0
Doorontwikkeling Veteranenloket	20.000	-15.000		5.000
IT kosten Veteranenloket/ Cliëntenplatform	200.000	-88.000	135.000	247.000
Bevrijdingsfestivals (2016 tm 2018)	60.000	-20.000		40.000
Thuisfrontactiviteiten (BGLC)	50.000	-7.397		42.603
Evaluatie Veteranenbeleid	70.000	-44.096		25.904
	<u>420.107</u>	<u>-194.600</u>	<u>135.000</u>	<u>360.507</u>

De omvang van de bestemde egalisatiereserve is recent door het Ministerie van Defensie gemaximeerd op 5% van het subsidiebedrag. Voor de jaarrekening 2016 komt dat neer op € 284.225. Bestemde egalisatiereserves reserves boven dit bedrag worden, in beginsel, terugbetaald aan het Ministerie van Defensie.

Om op korte termijn aan deze norm te kunnen voldoen, is het VI zeer terughoudend geweest met het voorstellen van nieuwe bestemde egalisatiereserves. Met het Ministerie van Defensie is afgesproken dat het VI per 31 december 2017 volledig zal voldoen aan de norm van 5% van het subsidiebedrag.

Stichting het Veteraneninstituut: toelichting op de balans

Stg. Ondersteuning Veteraneninitiatieven i.o.

Er is in toenemende mate behoefte aan het uitvoeren van projecten ten behoeve van veteranen die volledig passen binnen de doelstelling/statuten van het Vi, maar niet zijn opgenomen in het activiteitenplan en de financiering daarvan door Defensie. Voorbeelden zijn: wensen en behoeften van veteranen rond de nuldelijns ondersteuning die aanvullend zijn op het Begeleid Lotgenotencontact gefinancierd door Defensie, w.o. de inloophuizen/-centra voor veteranen, de organisatie van de veteranencruise, activiteiten van diverse stichtingen voor de veteranenpopulatie en verzoeken van aan veteranen gelieerde partijen om een bijdrage voor door hen uit te geven publieksuitingen. Om deze stichting op te richten zijn opstartkosten (waaronder die voor de inrichting van een webshop) en een financieel startkapitaal nodig om op termijn zelfstandig te kunnen functioneren. De realisatie van de stichting waar de activiteiten zullen worden geïncorporeerd is in het 2de half jaar van 2016 opgericht.

Doorontwikkeling Veteranenloket

In 2014 is het Veteranenloket operationeel geworden. In 2016 zijn een bedrijfsvoering aspect doorontwikkeld. De afronding hiervan zal in 2017 plaatsvinden.

IT kosten Veteranenloket/ Cliëntenplatform

Voor het Vi is het noodzakelijk om de IT mee/door te ontwikkelen met de externe partners van het Vi. Hogere IT-kosten verbonden aan het Veteranenloket en de financiering ervan worden vooraf beoordeeld door de Stuurgroep Veteranenloket. Om ook in 2016 en 2017 voldoende ruimte te hebben om onvoorziene maar noodzakelijke IT aanpassingen bij het Vi door te voeren, is in 2015 een bestemde egalisatiereserve van € 200.000 gevormd. In 2016 is daar nog € 135.000 aan toegevoegd t.b.v. cliëntenplatform (**over dit punt dient ruim aandacht te worden besteed in het directieverslag: Stuurgroep Veteranenloket, besluiten en maatregelen e.d.**).

Bevrijdingsfestivals (2016 tot en met 2018)

De benodigde bijdrage van € 20.000 voor de deelname aan bevrijdingsfestivals is niet verwachtbaar van MINDEF en/of NLVD. Toch staan zowel MINDEF als NLVD positief tegenover dit initiatief van het Vi. Er is een bestemmingsreserve gevormd waaruit de deelname aan de bevrijdingsfestivals voor de jaren 2016, 2017 en 2018 kan worden betaald van totaal € 60.000 (3 jaar x € 20.000). In 2018 dient de deelname aan bevrijdingsfestivals door het Vi te worden geëvalueerd. De uitkomst van deze evaluatie bepaalt de voorzetting, belegging en financiering van deze activiteit.

Thuisfrontactiviteiten (BGLC)

In het afgelopen jaar is gebleken dat de focus van alle bij het veteranenbeleid betrokken partijen steeds meer wordt gericht op het thuisfront. Het Vi wil daarbij het voortouw nemen. Daartoe was in september een verkennend gesprek georganiseerd met een aantal partners van actief dienende veteranen. Dat heeft voldoende stof tot nadenken opgeleverd en geleid tot het voornemen om op dit dossier in 2016 en 2017 een aantal vervolggacties te ondernemen. O.a. gedacht moet worden aan een aantal vervolgbijeenkomsten, waarbij in nauw contact met de defensie thuisfrontorganisaties zal worden geopereerd. Hiervoor is een bestemde egalisatiereserve gevormd van € 50.000.

Evaluatie Veteranenbeleid

Op verzoek van de Vaste Kamercommissie van Defensie zal in 2015-2016 een evaluatie van het veteranenbeleid worden gehouden. Daartoe is een plan van aanpak geschreven, waarin het Vi een bepaalde rol toebedeeld krijgt bij de ondersteuning en uitvoering. Daartoe is in overleg met defensie een bestemde egalisatiereserve gevormd van € 70.000. De verwachting dat dit in 2017 wordt afgerond.

Stichting het Veteraneninstituut: toelichting op de balans

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
	€	€
Belastingen en premies sociale verzekeringen (6)		
Loonheffingen	<u>45.277</u>	<u>49.576</u>
Overige schulden en overlopende passiva (7)		
Subsidie Ministerie van Defensie 2016*	330.688	0
Vakantiegeldreservering	63.709	56.311
Vooruitontvangen subsidies	47.250	34.375
Niet opgenomen vakantiedagen	46.315	33.090
LZV apparaatskosten	40.000	10.757
Loopbaanbudget	26.083	9.378
Subsidie Ministerie van Defensie 2015	20.000	20.000
Financiële ondersteuning vrijwilligers	17.750	17.750
Accountantskosten	13.000	10.000
Overige	<u>74.245</u>	<u>137.880</u>
	<u>679.040</u>	<u>329.541</u>

*_Aan het Ministerie van Defensie wordt de € 330.688 terugbetaald omdat de algemene egalisatiereserve met dit bedrag boven de afgesproken 10% was uitgekomen.

Niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen

In 2012 is met Stichting de Basis een huurovereenkomst aangegaan voor een looptijd van 10 jaar, ingaande per 1 september 2013 eindigend op 1 september 2023. Per jaar bedraagt de huursom (inclusief servicekosten) ongeveer € 166.000,=.

In 2014 is met Stichting de Basis een huurovereenkomst aangegaan t.b.v. het LZV voor een looptijd van 5 jaar, ingaande per 1 oktober 2014 eindigend op 1 oktober 2019. Per jaar bedraagt de huursom (inclusief servicekosten) ongeveer € 18.000,=.

De stichting is diverse operational leaseverplichtingen aangegaan. De jaarlijkse verplichtingen bedragen ongeveer € 26.000. Deze leaseverplichtingen hebben een looptijd van 5 jaar en expireren op 1 februari 2018 en 29 november 2018.

Stichting het Veteraneninstituut: toelichting op de rekening van baten en lasten

Subsidie Ministerie van Defensie (8)

	<u>2016</u>	<u>Begroot 2016</u>	<u>2015</u>
	€	€	€
Subsidie resp. 2016 en 2015	5.684.500	5.826.000	5.682.500
Verrekening subsidie 2016 tgv specialistische maatsch. hulp	-207.580	0	0
Verrekening ivm maximum algemene egalisereserve	-330.688	0	0
Subsidie 2014 ivm extra aanloopkosten Veteranenloket	0	0	125.000
Terugbetaling subsidie ivm educatief materiaal	0	0	-20.000
Subsidie Veteranenhulphond	0	0	100.000
	<u>5.146.232</u>	<u>5.826.000</u>	<u>5.887.500</u>

De voorlopige toekenning van de **subsidie 2016** (€ 5.684.500) is lager dan begroot (€ 5.826.000) vanwege niet toekennen van loon- en prijscompensatie ad € 82.000 en een verlaging van de subsidie met € 60.000,= daar het Ministerie van Defensie vanaf de tweede helft van 2016 een actief dienende militair als directeur ter beschikking stelt.

In 2016 is eenmalig € 207.580 subsidie verrekend om ruimte te maken voor **extra specialistische maatschappelijke hulp aan veteranen** (zie brief 28/7/2016 nr. BS2016011345).

De algemene egalisereserve 2016 is hoger uitgekomen dan het maximaal percentage van 10% van het subsidiebedrag 2016. Rekening was gehouden met het maken van een bestemde egalisereserve van € 300.000 om een aangekondigde taakstelling in 2017 te kunnen opvangen. Door het Ministerie van Defensie is aangegeven dat deze taakstelling voor 2017 is komen te vervallen. In totaal zal € 330.688 worden verrekend met de definitieve subsidie 2016.

De **subsidie 2015** i.v.m. extra aanloopkosten van het Veteranenloket, terugbetaling i.v.m. educatief materiaal en subsidie hulphond waren in 2015 eenmalige posten.

Vergoeding Ministerie van Defensie inzake LZV (9)

Het Vi faciliteert op verzoek van het Ministerie van Defensie het ter beschikking stellen van personeel, huisvesting en uitbetaling van de kosten van de LZV-partners. Kosten worden periodiek op nacalculatiebasis vergoed door het Ministerie van Defensie. In 2016 bedraagt dit € 597.470,=.

Baten in natura van Ministerie van Defensie (10)

Voor de vanuit het Ministerie van Defensie gedetacheerd personeel bij het Vi wordt geen vergoeding berekend. Kosten hiervan bedragen totaal € 378.902,=. Het niet doorberekende bedrag is als baten in natura opgenomen. De kosten zijn verantwoord onder volgende posten:

	<u>2016</u>	<u>Begroot 2016</u>	<u>2015</u>
	€	€	€
Dienstverlening en voorlichting (11)	107.440	0	107.440
Kennis- en onderzoeksfunctie (12)	129.690	0	129.690
Facilitaire dienstverlening: in opdracht van Min.Def. (14)	81.030	0	81.030
Facilitaire dienstverlening: directie en staf Min.Def. (14)	60.742	0	0
	<u>378.902</u>	<u>0</u>	<u>318.160</u>

Stichting het Veteraneninstituut: toelichting op de rekening van baten en lasten
Dienstverlening en voorlichting (11)

	<u>2016</u>	<u>Begroot</u> <u>2016</u>	<u>2015</u>
	€	€	€
Dienstverlening			
Vervoer vet.bijeenkomsten/-evenementen	770.149	1.614.900	893.388
Veteranenpasadministratie	83.912	78.600	108.251
Personeelskosten afd. DV	252.086	206.100	215.021
Overige kosten afd. DV	8.801	8.900	9.845
	1.114.948	1.908.500	1.226.505
Communicatie en maatschappelijke erkenning			
Checkpoint	1.013.056	1.025.200	1.008.676
Drukwerk en folders (incl. kerstkaart)	23.252	36.300	67.578
Website en internet	68.420	65.700	76.356
PR	33.086	31.000	15.282
Voorlichting	68.438	67.000	64.866
Evenementen	64.354	56.800	33.206
Overig CME	20.320	13.800	10.837
Educatief programma	63.719	70.700	62.165
Gedetacheerd personeel Min. van Defensie	107.440	0	107.440
Personeelskosten CME (incl. reiskosten)	447.320	465.600	425.608
	1.909.405	1.832.100	1.872.014
Totaal dienstverlening en voorlichting (11)	3.024.353	3.740.600	3.098.519

De post dienstverlening en voorlichting is lager uitgekomen dan begroting. In 2017 wordt door het ministerie van Defensie overleg gevoerd met de NS over de kosten van het vervoer van militairen, veteranen en post-actieve veteranen. De uitkomst van dit overleg is van belang voor het VI omdat het vervoer een belangrijk onderdeel uitmaakt van de post dienstverlening en voorlichting post dienstverlening en voorlichting.

In overleg met de raad van bestuur en het ministerie van Defensie is de post Educatief programma gealloceerd van de post facilitaire dienstverlening (14) naar de post dienstverlening en voorlichting. De **kosten van drukwerk en folders** zijn lager dan de begroting daar er in 2016 geen bijlage veteranennota is verschenen. De kosten zijn veel lager dan 2015 vanwege de kerstkaart die in 2015 naar de Veteranen is gestuurd.

Kennis- en onderzoeksfunctie (12)

	<u>2016</u>	<u>Begroot</u> <u>2016</u>	<u>2015</u>
	€	€	€
Nazorg veteranen algemeen	11.871	33.300	25.449
Onderzoek NLDA/ Vi /PA/ WEP	750	12.600	8.200
Onderzoek vrouwelijke vet. (Def./ RZO)	1.108	5.000	0
Wensen en behoeften veteranen	18.930	25.000	12.500
Groepsidentiteit veteranen	4.000	5.000	0
IPNV	14.653	20.200	26.168
Meidagenboek	0	0	10.289
Veteranen en Samenleving	27.203	30.000	31.354
Promotieonderzoek Untac (NIMH)	18.150	20.000	45.375
Digitale Bibliotheek	8.417	10.400	9.020
Deskundigheidsbevordering	10.884	16.600	11.081
Symposia en Lezingen	19.463	18.800	17.640
Software voor wetenschappelijk onderzoek	6.656	6.100	3.733
Echoes online / de Arq	0	0	6.250
Gedetacheerd personeel Min. van Defensie	129.690	0	129.690
Personeelskosten afd. KOC	347.243	344.600	307.259
Overige kosten afd. KOC	40.478	52.200	33.442
	659.496	599.800	677.450

Stichting het Veteraneninstituut: toelichting op de rekening van baten en lasten

Loketfunctie naar de Veteranenzorg (13) (€ 470.216)

In 2016 zijn extra IT-kosten voor het VI gemaakt om mee/door te ontwikkelen met de externe partners van het VI. Deze hogere IT-kosten verbonden aan het Veteranenloket en de financiering ervan zijn vooraf beoordeeld en geaccordeerd door de Stuurgroep Veteranenloket. Om ook in 2016 voldoende ruimte te hebben om deze noodzakelijke IT-aanpassingen bij het VI door te voeren, is uit de onderrealisatie 2015 een bestemde egalisereserve van € 200.000 gevormd. Een en ander is onderbouwd door een ICT-notitie, waarin de actuele stand van zaken en de verwachte toekomstige ontwikkelingen is vastgelegd. De activiteiten behorende bij deze bestemde egalisereserve worden in 2016 en 2017 uitgevoerd.

Stichting het Veteraneninstituut: toelichting op de rekening van baten en lasten

<u>Facilitaire dienstverlening (14)</u>	Begroot		
	2016	2016	2015
	€	€	€
In opdracht van Min.Def.			
Secretariaat CADIG	33.449	30.300	29.385
Gedetacheerd personeel GV Min. van Defensie	81.030	0	81.030
Inzet Geestelijk verzorger	4.131	5.400	4.106
Netwerk Geestelijk verzorger	5.254	6.200	6.142
Veteranenulphond	0	0	100.000
Financiële ondersteuning vrijwilligerswerk	96.215	30.900	84.046
Ondersteuning Veteranenactiviteiten	20.107	0	677
Veteranen in het buitenland	11.720	14.000	9.860
Koude oorlog militairen	3.000	3.000	3.000
Oud-strijders Suriname	6.000	6.000	6.000
Juridische ondersteuning BMNO	0	0	50.000
Begeleid lotgenotencontact	50.269	70.000	292.359
Nationale Taptoe	29.998	30.000	29.998
Ambtelijk secr. RZO	62.814	50.000	49.697
LZV: personeel, huisvesting en overige kosten	351.894	400.000	423.000
LZV: kosten LZV partners	186.881	350.000	208.500
LZV: projecten	58.695	0	0
Evaluatie Veteranenbeleid	44.096	0	0
	1.045.553	995.800	1.377.800
Directie en staf			
Personeelskosten Directie en staf	304.338	340.000	310.100
Directeur gedetacheerd vanuit Min. van Defensie	60.742	0	0
Overige kosten Directie en staf	32.543	32.100	33.284
	397.623	372.100	343.384
Bestuur			
Vacatiegelden bestuur	47.172	56.500	55.358
Overige bestuurskosten	5.053	11.700	13.531
	52.225	68.200	68.889
Algemene kosten			
Opleiding	18.311	35.300	21.327
CAO kosten	4.013	4.400	3.601
Overige personeelskosten	27.715	17.400	17.119
Kosten veteranentenuue	0	0	20.500
Huisvestingskosten	210.933	216.700	222.282
Portokosten	23.759	22.600	29.007
Drukwerk	10.789	8.100	7.242
Kantoorkosten	16.045	17.000	17.345
Telefoonkosten (mobiel/iPad)	13.148	10.100	11.622
Verzekeringen	7.462	8.300	5.721
Contracten met derden	24.261	22.200	17.547
Afschrijving inventaris	16.989	20.000	18.924
Automatiseringskosten	164.112	162.400	161.577
	537.537	544.500	553.814
Totaal facilitaire dienstverlening (14)	2.032.938	1.980.600	2.343.887

Stichting het Veteraneninstituut: toelichting op de rekening van baten en lasten

De **Veteranenhulphond** was een eenmalige activiteit in 2015 op verzoek van het Ministerie van Defensie. De financiële ondersteuning van de onderzoeken m.b.t. **Veteranenhulphonden** belegd bij het Vi. De subsidie was in 2015 met € 100.000.

De kosten Ondersteuning Veteranenactiviteiten (€ 20.107) betreffen de kosten van oprichting van een steunstichting Ondersteuning veteranenactiviteiten (OVA), inclusief de optimalisatie van de Veteranenwebshop. Eind 2012 was hiervoor een bestemmingsreserve gevormd. De activiteiten behorende bij deze bestemde egaliseringsreserve zijn in 2016 volledig uitgevoerd.

De kosten van **Financiële ondersteuning vrijwilligerswerk** zijn hoger dan de begroting vanwege financiële ondersteuning aan Veteranennetwerken en VOC's van € 64.000,= (2015 € 50.000,=). De extra bijdrage is goedgekeurd door de raad van bestuur en Ministerie van Defensie.

De kosten van het **begeleid lotgenotencontact** zijn lager dan 2015 vanwege een eenmalige afspraak in 2015 met het Ministerie van Defensie inzake de verrekening van de overproductie aan inzet gespecialiseerd maatschappelijk werk ten behoeve van de veteranenzorg, waaronder lotgenotencontact en doelgroepactiviteiten door stichting de Basis voor een bedrag van € 200.000.

In het 4de kwartaal van 2014 is **het LZV** verzelfstandigd (BOE) verhuisd naar Doorn. Het Vi faciliteert op verzoek van het Ministerie van Defensie het ter beschikking stellen van personeel, huisvesting en uitbetaling van de kosten van de LZV-partners. Kosten worden periodiek op nacalculatiebasis vergoed door het Ministerie van Defensie.

Afschrijvingen materiële vaste activa

De afschrijvingskosten in 2016 zijn verwerkt onder de volgende posten van facilitaire dienstverlening (14):

Afschrijvingskosten inventaris	€ 16.989
Automatiseringskosten	€ 20.625
Totaal	€ 37.614

Stichting het Veteraneninstituut: toelichting op de rekening van baten en lasten

Aantal personeelsleden

In 2016 waren gemiddeld 24,7 fte (2015 23,7 fte) in dienst van de stichting.

Voorts is er sprake van detachering vanuit het Ministerie van Defensie voor 5,7 fte (2015 4,7 fte).

De kosten voor de 2,8 FTE worden door het ABP gefactureerd bij Defensie. Zij zijn in dienst van het ABP genomen. De kosten van de liaisonfunctie zijn opgenomen in de bijdrage van Defensie aan de Basis.

De zorgcoördinatoren van de sectie zorgcoördinatie van het Veteranenloket zijn in loondienst bij het ABP, maar worden voor de uitvoering van hun taken functioneel aangestuurd door het Hoofd Veteranenloket.

Opgemaakt te Doorn op 13 april 2017:

Goedgekeurd en vastgesteld door het bestuur op~~3.1.15~~...~~12.01.17~~ te Doorn,

De heer dr. G. Valk
Voorzitter

De heer M.F.P. van den Broek

De heer P.A. Grootendorst
Bestuurder/secretaris

Stichting het Veteraneninstituut: toelichting op de rekening van baten en lasten

De heer mr. G.J. de Graaf
Bestuurslid

Mevrouw mr. G.J.A. Valkering
Bestuurslid

Stichting het Veteraneninstituut: overige gegevens

Resultaatbestemming

Het bestuur heeft in haar vergadering van 26 april 2017 besloten om het resultaat (exploitatiesaldo) als volgt te verdelen:

Toevoeging aan de algemene egalisereserve	€ 134.853
Onttrekking bestemde egalisereserve	- € 194.600
	<u>-€ 59.747</u>

Daarnaast heeft het bestuur besloten de bestemde egalisereserve t.b.v. IT kosten Veteranenloket/
Cliëntenplatform voor een bedrag van € 135.000 te verhogen ten laste van de algemene egalisereserve.

Tot slot verleent het bestuur decharge aan de directie voor het gevoerde beleid.

Stichting het Veteraneninstituut: overige gegevens
WNT-verantwoording 2016

<i>bedragen x € 1</i>	F.J. Marcus	L.A. de Vos	G. Valk
Functie(s)	Directeur	Directeur	Voorzitter Raad van Bestuur
Duur dienstverband in 2016	1/1 - 31/8	1/7 - 31/12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1	1	0,3
Gewezen topfunctionaris?	nee	nee	nee
(Fictieve) dienstbetrekking?	ja	ja	ja
Zo niet, langer dan 6 maanden binnen 18 maanden werkzaam?			
Bezoldiging			
Beloning	44.894	-	29.565
Belastbare onkostenvergoedingen	80	2.000	703
Beloningen betaalbaar op termijn	4.318	-	-
Totaal bezoldiging	49.292	2.000	30.268
Toepasselijk WNT-maximum	119.333	89.500	53.700
Motivering indien overschrijding: zie			
<i>bedragen x € 1</i>	P.A. Grootendorst	M.F.P. van den Broek	G.J. de Graaf
Functie(s)	Bestuurslid	Bestuurslid	Bestuurslid
Duur dienstverband in 2016	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	0,1	0,1	0,05
Gewezen topfunctionaris?	nee	nee	nee
(Fictieve) dienstbetrekking?	ja	ja	ja
Zo niet, langer dan 6 maanden binnen 18 maanden werkzaam?			
Bezoldiging			
Beloning	-	-	-
Belastbare onkostenvergoedingen	2.550	2.738	1.042
Beloningen betaalbaar op termijn	-	-	-
Totaal bezoldiging	2.550	2.738	1.042
Toepasselijk WNT-maximum	17.900	17.900	8.950
Motivering indien overschrijding: zie			

Stichting het Veteraneninstituut: overige gegevens

WNT-verantwoording 2016

<i>bedragen x € 1</i>	R.F. Kleber	L.J. de Waal	G.J.A. Valkering
Functie(s)	Bestuurslid	Bestuurslid	Bestuurslid
Duur dienstverband in 2016	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	0,05	0,05	0,075
Gewezen topfunctionaris?	nee	nee	nee
(Fictieve) dienstbetrekking?	ja	ja	ja
Zo niet, langer dan 6 maanden binnen 18 maanden werkzaam?			
Bezoldiging			
Beloning	-	-	-
Belastbare onkostenvergoedingen	749	987	1.729
Beloningen betaalbaar op termijn	-	-	-
Totaal bezoldiging	749	987	1.729
Toepasselijk WNT-maximum	8.950	8.950	13.425
Motivering indien overschrijding: zie			

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen die in 2016 een bezoldiging boven het toepasselijke WNT-maximum hebben ontvangen, of waarvoor in eerdere jaren een vermelding op grond van de WOPT of de WNT heeft plaatsgevonden of had moeten plaatsvinden. Er zijn in 2016 geen ontsluitkeringen aan overige functionarissen betaald die op grond van de WNT dienen te worden gerapporteerd.

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: Het bestuur van Stichting het Veteraneninstituut

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2016

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2016 van Stichting het Veteraneninstituut te Doorn gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting het Veteraneninstituut per 31 december 2016 en van het resultaat over 2016 in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 640 Organisaties zonder winststreven en de bepalingen van afdeling 4.2.8 van de Algemene wet bestuursrecht, de Regeling defensiesubsidies, de subsidiebeschikking met kenmerk BS2015022883 en met de bepalingen bij en krachtens de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties over 2016 in alle van belang zijnde aspecten voldoen aan de eisen van financiële rechtmatigheid. Dit houdt in dat de bedragen in overeenstemming zijn met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het referentiekader.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2016;
2. de winst-en-verliesrekening over 2016;
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen; en
4. de WNT-verantwoording over 2016.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden, het Controle- en rapportageprotocol als bijgevoegd bij de beschikking en het Controleprotocol WNT. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting het Veteraneninstituut zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat dit rapport andere informatie, zijnde het bestuursverslag.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, in overeenstemming met RJ-Richtlijn 640 Organisaties zonder winststreven en de bepalingen van afdeling 4.2.8 van de Algemene wet bestuursrecht, de Regeling defensiesubsidies en de subsidiebeschikking met kenmerk BS2015022883.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 640 Organisaties zonder winststreven, de bepalingen van afdeling 4.2.8 van de Algemene wet bestuursrecht, de Regeling defensiesubsidies en de subsidiebeschikking met kenmerk BS2015022883 en de bepalingen van en krachtens de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).

Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor de financiële rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties. Dit houdt in dat deze bedragen in overeenstemming dienen te zijn met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen.

In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderneming in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Controle- en rapportageprotocol als bijgevoegd bij de subsidiebeschikking met kenmerk BS2015022883, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle alsmede in het kader van de financiële rechtmatigheid voor de naleving van die relevante wet- en regelgeving. met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een stichting haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de met governance belaste personen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Enschede, 21 juni 2017